Factsheet Maatschappelijke positie van Voormalig Antilliaanse / Arubaanse Migranten in Nederland

Onderwijs

Het aandeel in de bevolking van 15 tot 64 jaar dat het onderwijs reeds heeft verlaten en hun onderwijscarrière heeft afgesloten met een startkwalificatie, ligt onder Antilliaanse migranten van de 2e generatie (die in Nederland hun opleiding heeft gevolgd) hoger dan onder autochtone Nederlanders. Daarmee is de Antilliaanse bevolkingsgroep de categorie die van alle herkomstgroepen (inclusief autochtonen) het gunstigs scoort.

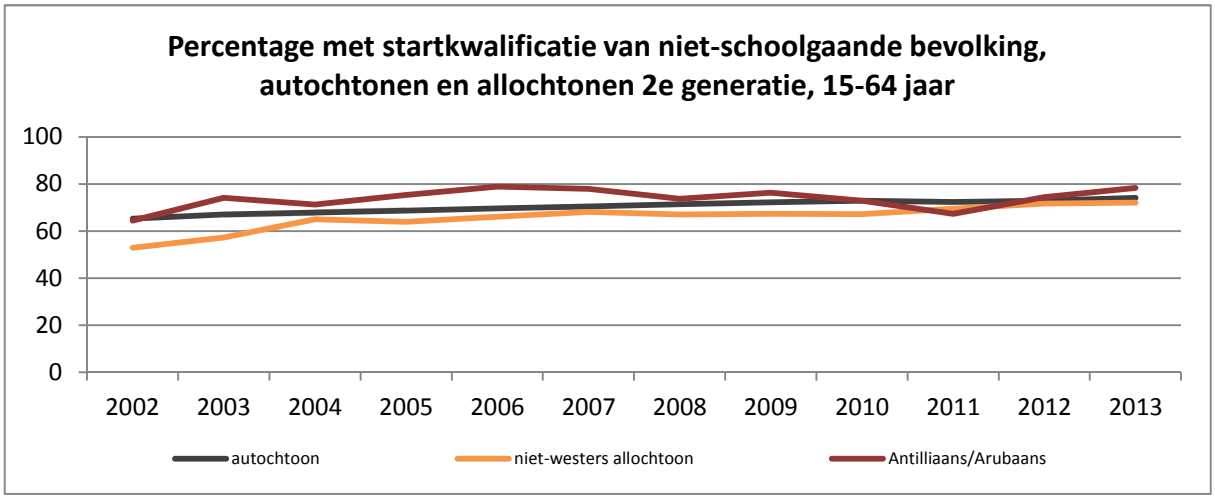

Op andere onderwijsindicatoren laten de Antillianen een dubbel beeld: enerzijds gaan ze weliswaar vaker dan Turkse en Marokkaanse leerlingen naar de hogere vormen van voortgezet onderwijs (havo en vwo), maar bestaat er nog steeds een subtantiele achterstand ten opzichte van autochtonen en gaan Antilliaanse migranten in het vmbo relatief vaak naar de laagste niveaus. Het CBS geeft in het Jaarrapport Integratie 2014 aan dat dit vooral de recente instroom uit de Antillen (1e generatie) betreft.

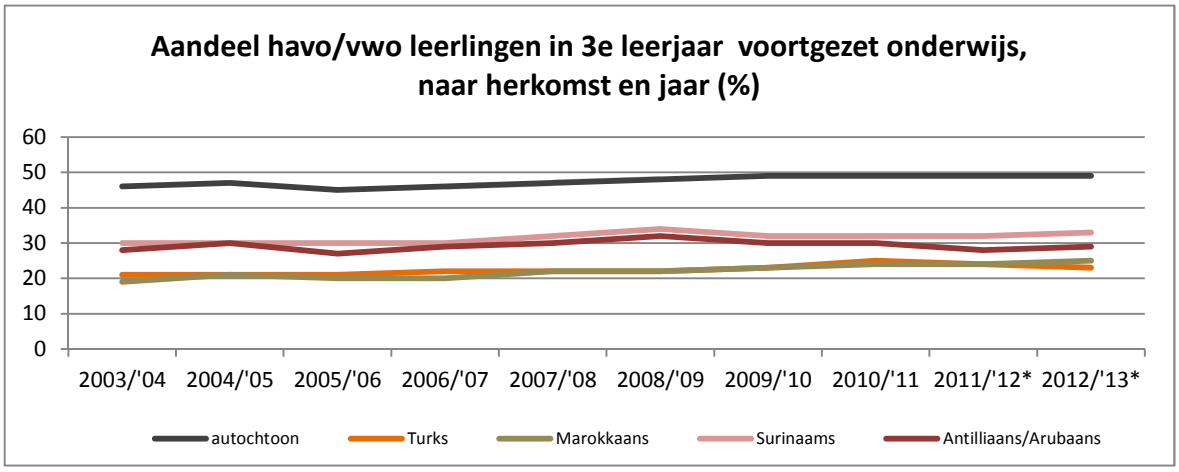

Aan andere kant gaan Antilliaanse leerlingen (net als Surinaamse) net zo vaak als autochtonen naar het hoger beroepsonderwijs (hbo) en de universiteit.

Arbeidsparticipatie

De arbeidsmarktpositie wordt inzichtelijk gemaakt door de positie van twee categorieën te beschrijven: werkzaam (netto participatie) en werkzoekend (werkloos).

De netto-participatie (het aandeel werkenden in de bevolking van 15-64 jaar) ligt bij niet-westerse migranten lager dan onder autochtonen. Voor de categorie voormalig Antilliaanse migranten ligt de participatie hoger dan het gemiddelde voor de totale categorie niet-westerse migranten, maar wel lager dan onder autochtonen. Dit heeft deels te maken met de relatief jonge samenstelling van de migrantenroepen: een deel zit nog op school. De participatie varieert met de conjunctuur: in laag-conjunctuur daalt zij. Daarvan is bij autochtonen eigenlijk geen sprake.

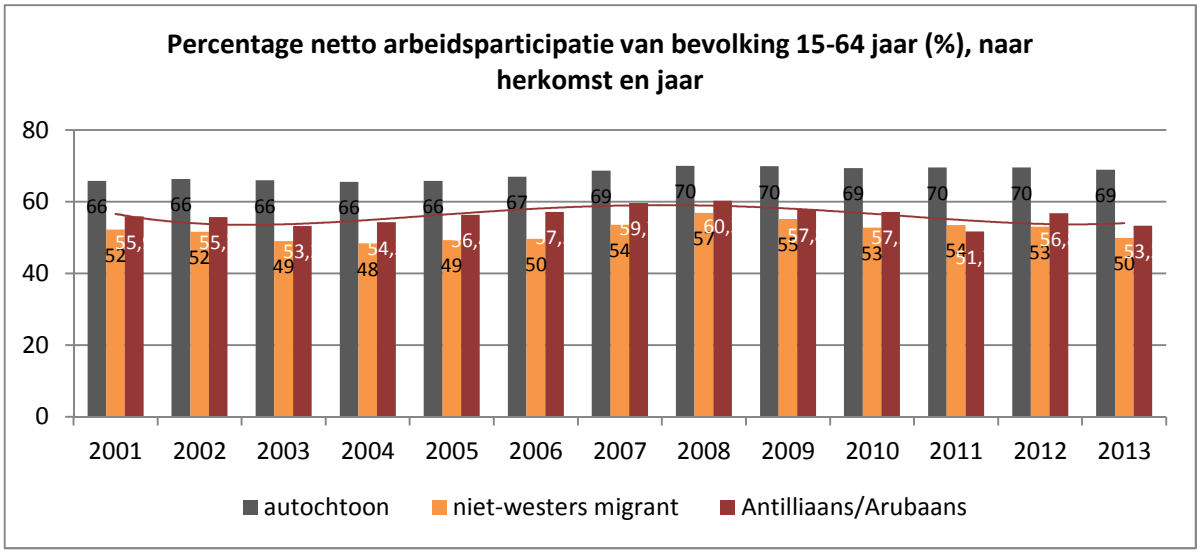

Het conjunctuureffect manifesteer zich onder migranten van de 2e generatie veel sterker dan onder de 1e generatie.

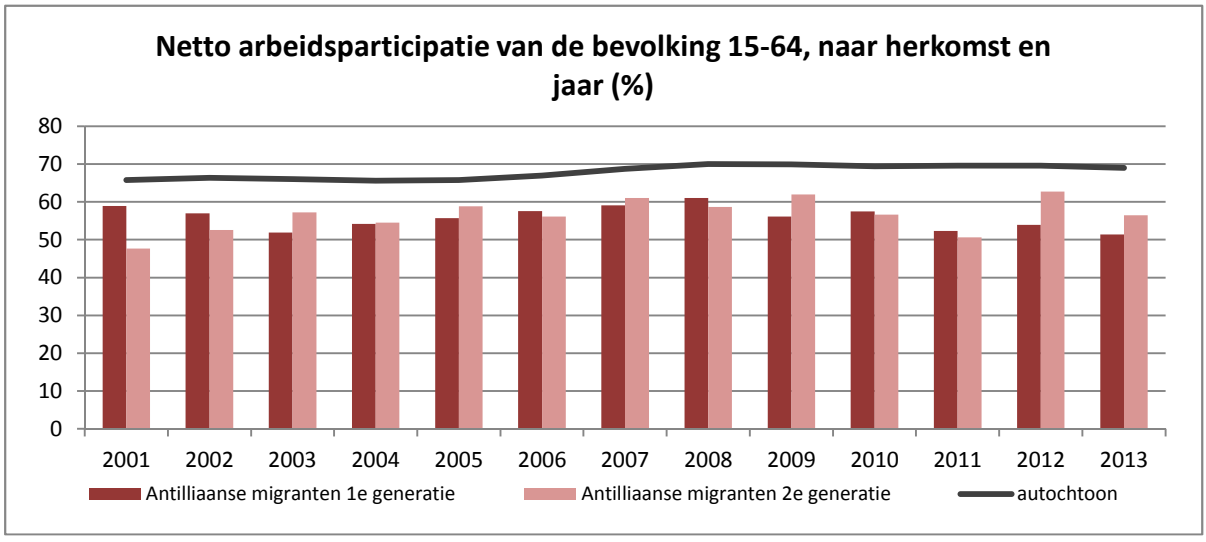

Bijzonder voor de Antilliaanse categorie is dat de 2e generatie in de leeftijd van 25 tot 45 ongever anderhalf zo vaak als de 1e generatie en net zo vaak als autochtone leeftijdgenoten een baan hebben (CBS 2014).

Werkloosheid

Niet iedereen die zich op de arbeidsmarkt begeeft heeft daadwerkelijk een baan; een deel is werkloos. Onder niet-westerse migranten ligt de werkloosheid substantieel hoger dan onder autochtonen en van de Antilliaanse migranten is nog weer een hoger percentage werkloos. Ook hier is de invloed van de conjunctuur nadrukkelijk zichtbaar: de economische tegenwind raakt migranten harder dan autochtonen.

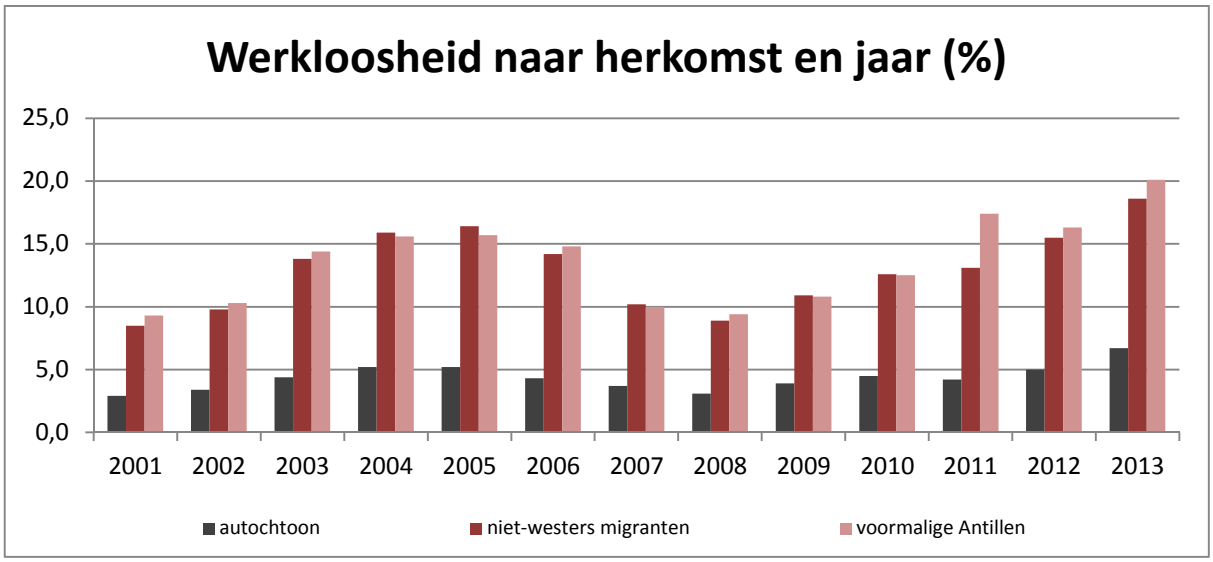

En voor wat betreft de positie van de verschillende generaties vormt de Antilliaanse groep een uitzondering op de regel dat de werkloosheid onder 2e generatie hoger ligt dan bij de 1e : bij Antillianen is de 2e generatie juist substantieel minder vaak werkloos (zelfs in die mate dat er voor sommige jaren onvoldoende waarnemingen zijn om een cijfer te kunnen presenteren).

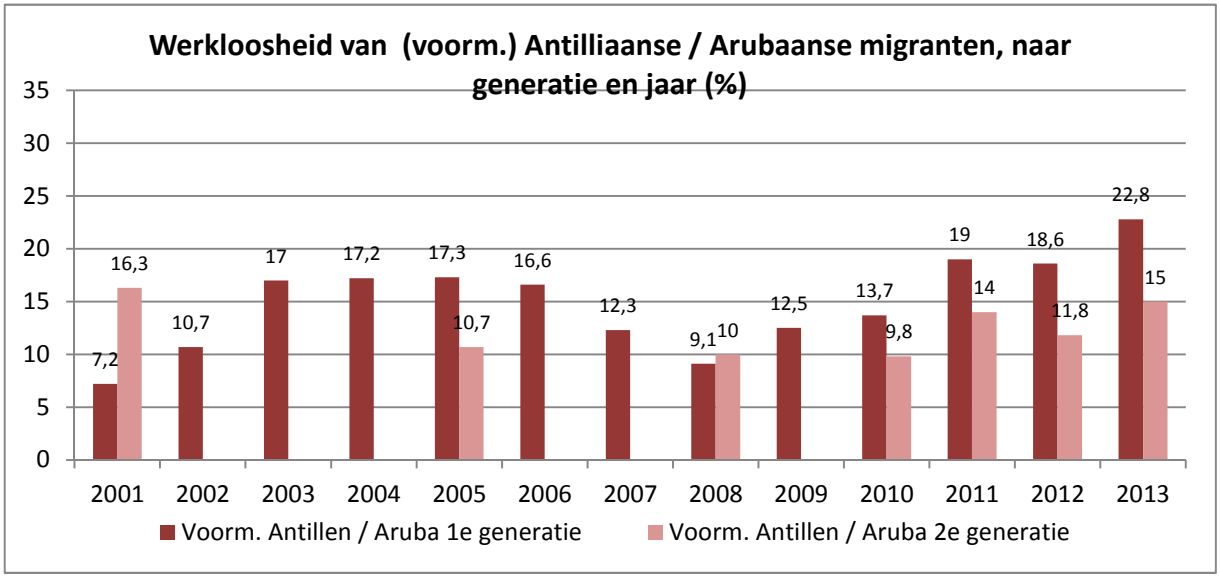

Inkomenspositie en uitkeringsafhankelijkheid

De nadelige arbeidsmarktpositie van migranten vertaalt zich (uiteraard) door in de inkomenssituatie. Zowel voor wat betreft inkomenshoogte als inkomensbron wijkt de positie van migranten af van die van autochtonen. Het gemiddeld inkomen van voormalig Antillianen ligt onder het gemiddelde van de autochtonen op het gemiddelde voor niet-westerse migranten.

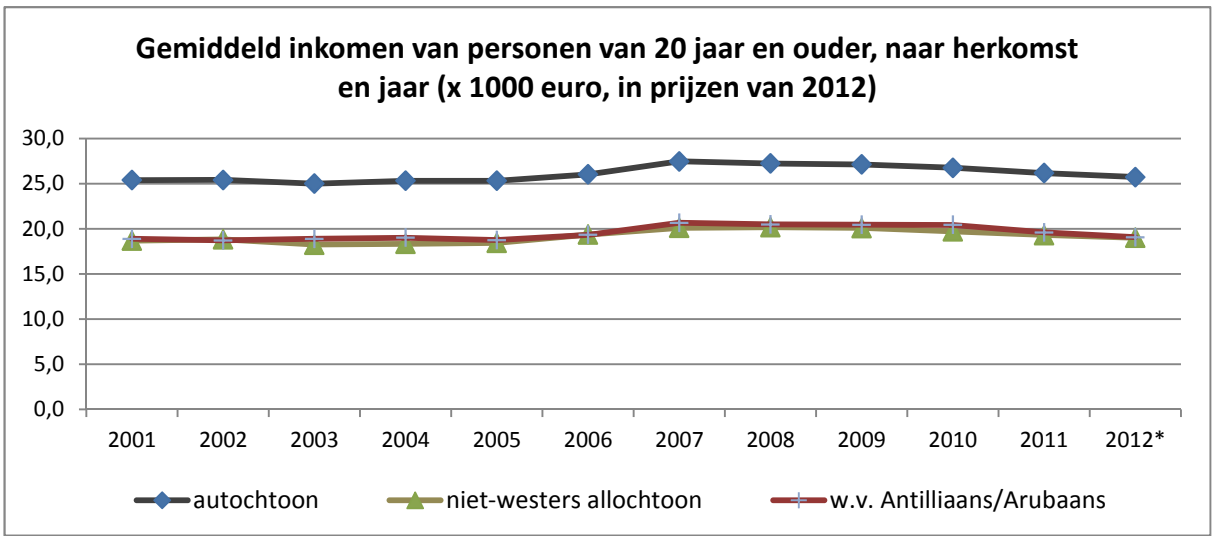

Bij de 2e generatie Antilliaanse migranten ligt het gemiddeld inkomen substantieel hoger dan onder de 1e generatie: in 2010 was de achterstand op autochtonen bijna ingelopen. Echter, ook hier is de invloed van de economische teruggang voor Antilliaanse migranten sterker voelbaar dan voor autochtonen: het verschil neemt weer toe.

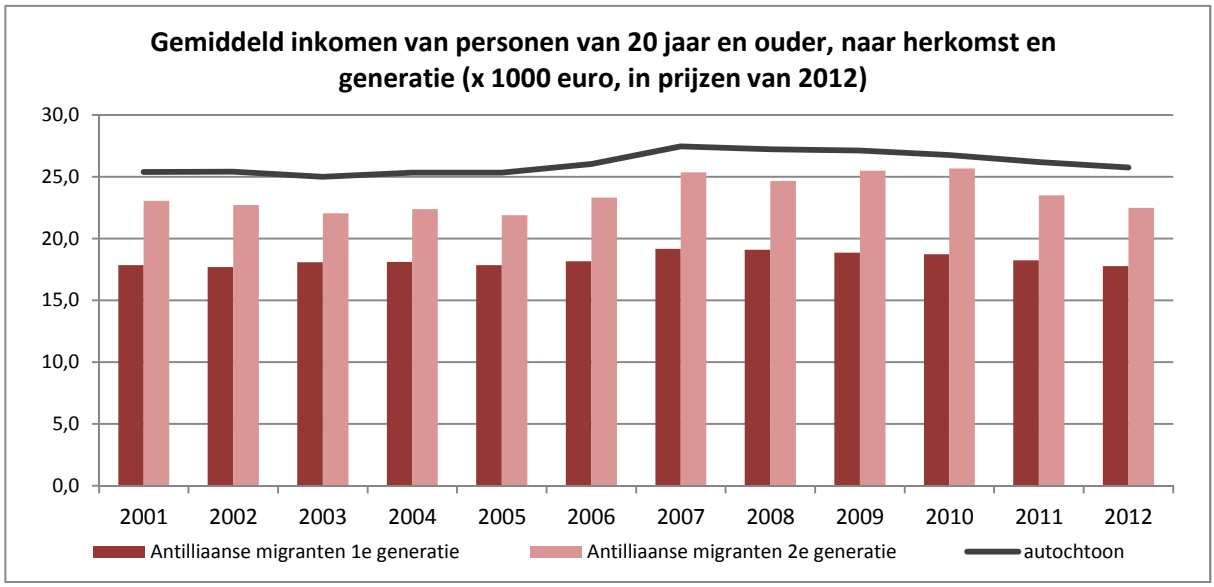

Verder is het aandeel in de bevolking dat afhankelijk is van een bijstandsuitkering onder niet-westerse migranten substantieel hoger dan onder autochtonen. Daarbij is het aandeel in de 1e generatie aanmerkelijk hoger dan onder de 2e generatie.

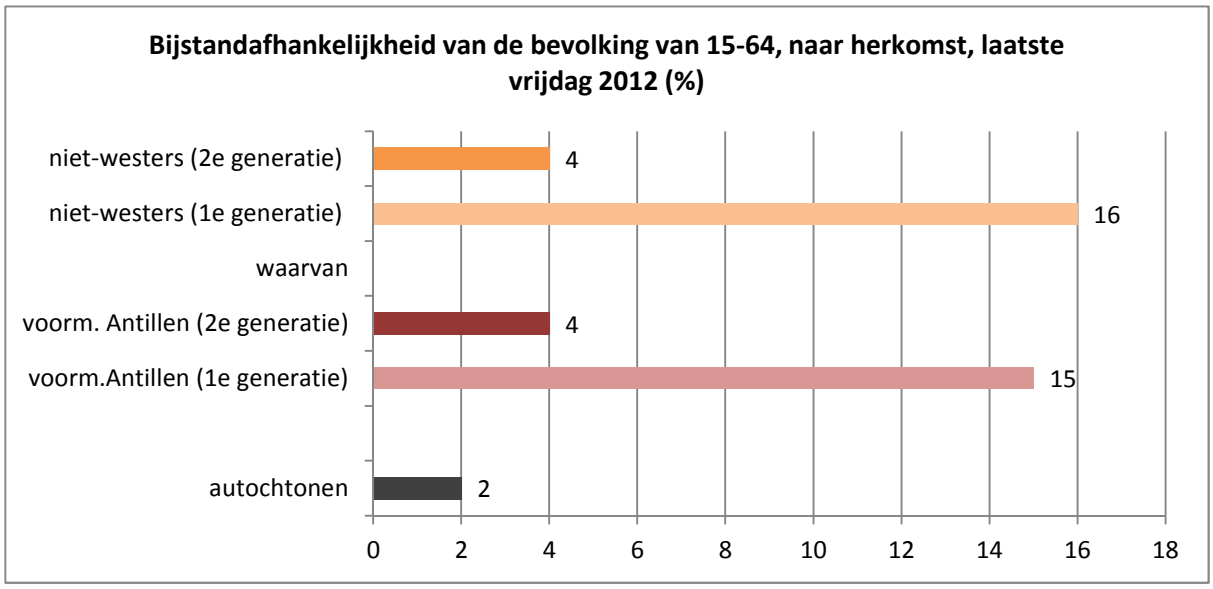

Dit heeft als gevolg dat het aandeel van de bevolkingscategorie dat op basis van het niet-veel-maar-toereikendcriterium in armoede leeft, onder niet-westerse migranten bijna vier maal zo hoog ligt als onder autochtonen. Het aandeel *kinderen* (tot 18 jaar) dat in een arm huishouden opgroeit ligt bij voormalig Antilliaanse migranten weliswaar 2½ zo hoog als onder autochtonen, maar ten opzichte van andere migrantencategorieën is de situatie bij voormalig Antillianen nog betrekkelijk gunstig.

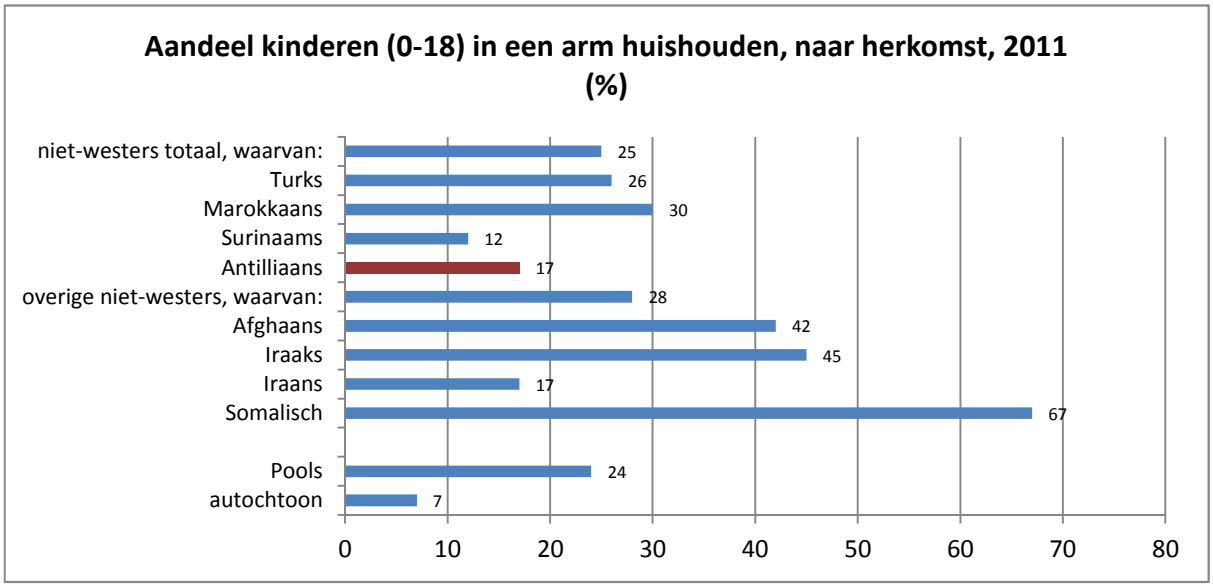

Criminaliteit

De criminaliteit – afgemeten aan het aantal verdachten per 1.000 ingezetenen van 12 jaar en ouder – ligt onder niet-westerse migrantengemiddeld hoger dan onder autochtonen. Onder Antilliaanse migranten ligt het aandeel nog weer hoger dan gemiddeld onder de niet-westerse migranten. Als vervolgens naar generatie wordt verbijzonderd, blijkt dat bij de Antilliaanse groep de 1e generatie vaker verdacht wordt van misdrijven dan de 2e. Daarmee wijkt de Antilliaanse groep af van het gebruikelijk patroon: doorgaans scoort de 1e generatie gunstiger dan de 2e. Dit effect is bij de Antilliaanse groep terug te voeren op de meer recente instroom (= 1e generatie) die zich ten opzichte van de eerdere migranten uit de Antillen (en hun kinderen) onderscheidt door ongunstige(r) achtergrondkenmerken (zoals slechtere Nederlandse taalvaardigheid en opleiding)

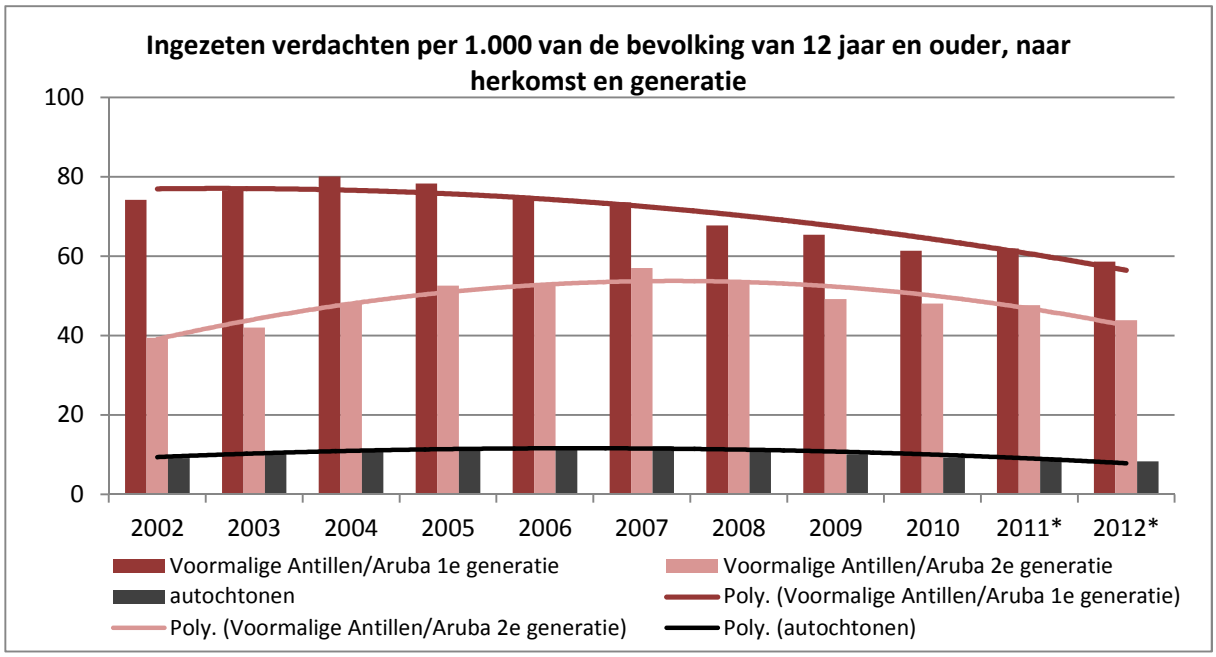

Overigens tekent zich bij de 1e generatie sinds 2004 en bij de 2e generatie sinds 2007 een daling af in de verdachtencijfers. Die daling verloopt sneller dan bij autochtonen, zodat de oververtegenwoordiging van Antillianen in de verdachtencijfers afneemt.

Ervaren discriminatie

Antilliaanse migranten ervaren van alle herkomstgroepen op bijna alle terreinen het minst vaak discriminatie.

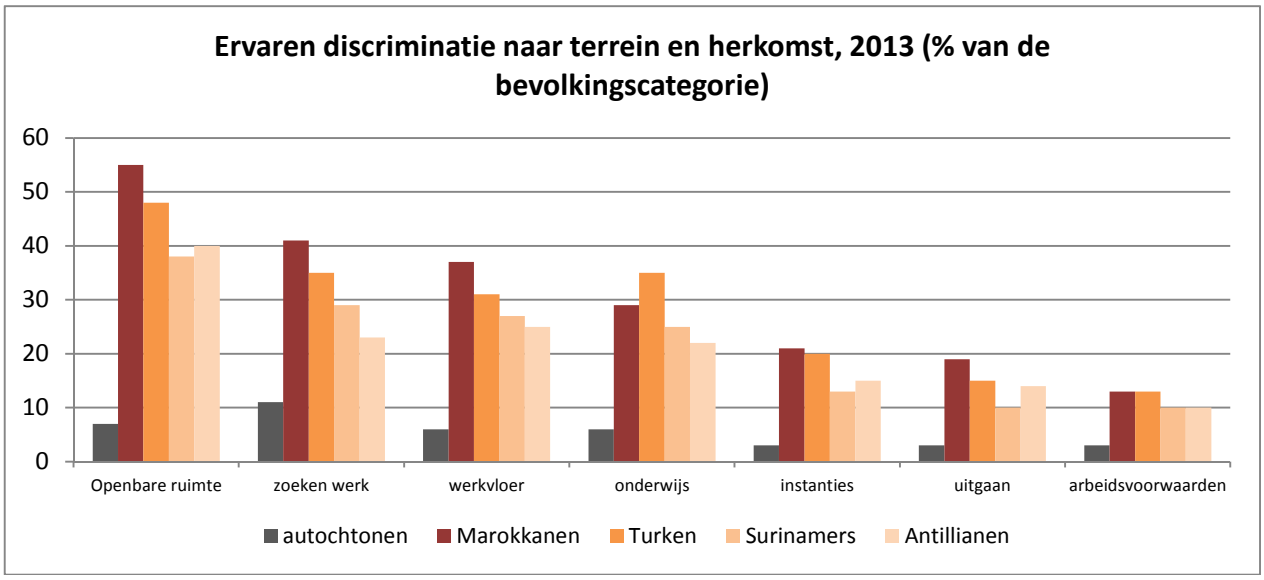

Bronnen

Dit Facsheet is grotendeels gebaseerd op gegevens van het CBS, zoals die recentelijk door het SCP zijn gepubliceerd in het *Jaarrapport Integratie 2013, Participatie van migranten op de arbeidsmarkt* (februari 2014), op het CBS Jaarrapport Integratie 2014 en op de kerngegevens Integratie die CBS jaarlijks samenstelt op verzoek van het ministerie van SZW|I&S.

De gegevens over discriminatie zijn afkomstig uit het recente SCP-onderzoek *Ervaren discriminatie in Nederland* januari 2014).

16 februari 2015
Ministerie SZW|Integratie & Samenleving